

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

МИТНА ПОЛІТИКА

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітня програма Митна справа

Вид дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

вибіркова
українська

Завідувач кафедри митної справи

Вікторія ТИЩЕНКО

Харків
2021

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри митної справи
Протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

Розробник:

Іванов Ю.Б., д.е.н., професор кафедри митної справи

Азізова К.М., к.е.н., доцент кафедри митної справи

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Митна політика» проводиться студентам четвертого курсу з метою ознайомлення з сучасним станом митної політики, її історією, проблемами та перспективами розвитку. Митна політика представляє собою систему цілей, принципів, функцій, напрямів, засобів і механізмів діяльності держави, спрямованих на забезпечення національних митних інтересів та безпеки України, регулювання зовнішньої торгівлі та захист внутрішнього ринку, розвиток національної економіки та її інтеграцію до світової економіки, наповнення державного бюджету. Митна політика реалізується через механізми тарифного та нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності; участь у митних союзах, зонах вільної торгівлі та міжнародних договорах (конвенціях) з митних питань; встановлення порядку переміщення товарів через митний кордон України та здійснення їх митного контролю; законодавство України з питань державної митної справи.

Дисципліна «Митна політика» є вибірковою і має за мету надати майбутнім фахівцям теоретичну базу, необхідну для подальшого оволодіння ними дисциплінами професійної підготовки.

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування у студентів компетентностей щодо розуміння специфіки професійної діяльності у сфері митної політики; вміння розв'язувати спеціалізовані завдання у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень митної політики.

Для досягнення мети поставлені такі завдання: ознайомлення студентів з особливостями формування та реалізації митної політики, з моделями та інструментами митної політики держави, з структурою органів, які здійснюють митну політику держави, вивчення сутності поняття та характеристики митного адміністрування, митної вартості та порядку її визначення, вивчення основ митного контролю та його організації.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	4
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	8
Форма підсумкового контролю	залік

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Податкова система	Митна статистика
Митна справа	Митна безпека
Митна логістика	Митні режими

Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
СК14. Характеризувати принципи побудови митної справи та митної політики в зарубіжних країнах, координувати роботу з різними фінансовими та фіскальними органами України та інших країн щодо валютного регулювання та обміну інформацією з питань оподаткування та митної справи	РН24. Формулювати основні правила та механізми організації ЗЕД та митної справи, умови постачання товарів (Інкотермс), принципи та методи визначення митної вартості товарів, описувати методику визначення суми митних платежів, характеризувати принципи побудови митної справи та митної політики в зарубіжних країнах, координувати роботу з різними фінансовими та фіскальними органами України та інших країн щодо валютного регулювання та обміну інформацією з питань оподаткування та митної справи

СК16. Володіти інформаційно-аналітичним забезпеченням діяльності та інформаційними системами та технологіями в митних органах, здійснювати статистичні дослідження в сфері ЗЕД та митної справи	РН25. Організувати процес митного оформлення товарів та виконання митних формальностей з урахуванням виникнення митних ризиків, забезпечувати реалізацію логістичних систем в митних органах, характеризувати принципи та напрями забезпечення митної безпеки держави, застосовувати методи тарифного та нетарифного регулювання ЗЕД для забезпечення митної безпеки держави РН26. Володіти інформаційно-аналітичним забезпеченням діяльності та інформаційними системами та технологіями в митних органах, здійснювати статистичні дослідження в сфері ЗЕД та митної справи

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Стратегічні аспекти митної політики держав.

Тема 1. Сутність та зміст митної політики держави.

- 1.1. Митна політика: базові визначення та понятійний апарат.
- 1.2. Мета і завдання митної політики.
- 1.3. Принципи державної митної політики.
- 1.4. Форми і моделі митної політики.
- 1.5. Соціальні аспекти митної політики.

Тема 2. Митна політика як складова державної економічної політики.

- 2.1. Митна політика в системі державного регулювання економіки.
- 2.2. Взаємозв'язок митної політики з податковою та зовнішньоторговельною політикою держави.
- 2.3. Історія становлення та тенденції розвитку митної політики України.

Тема 3. Моделі та інструментарій митної політики держави.

- 3.1. Моделювання митної політики країни в залежності від стану економіки.
- 3.2. Тарифні інструменти митної політики.
- 3.3. Підсистема нетарифних інструментів.
- 3.4. Податкова та митна політика в спеціальних економічних зонах.

Тема 4. Інституціональне та організаційне забезпечення митної політики.

- 4.1. Митний кодекс та митне законодавство.
- 4.2. Митна служба, її структура та функції митних органів.
- 4.3. Взаємодія Державної митної служби України з іншими органами влади.

Тема 5. Митна політика в умовах глобалізації.

- 5.1. Світова Організація Торгівлі та національна митна політика.
- 5.2. Митна політика в контексті євроінтеграції.
- 5.3. Особливості митного регулювання в ЄС.
- 5.4. Митна політика США і Канади.
- 5.5. Міжнародна протидія контрабанді та тіньовій економіці.

Змістовий модуль 2. Митне адміністрування як форма реалізації митної політики.

Тема 6. Поняття та характеристика митного адміністрування.

- 6.1. Митне адміністрування: сутність, процесний та суб'єктний підходи.
- 6.2. Завдання митного адміністрування.

6.3. Митні процедури та митні формальності.

Тема 7. Митна вартість та порядок її визначення.

7.1. Митна вартість як база митного оподаткування.

7.2. Методи визначення митної вартості.

7.3. Особливості декларування митної вартості.

Тема 8. Адміністрування податку на додану вартість.

8.1. Сутність та конструкція податку на додану вартість.

8.2. Особливості справляння податку на додану вартість з імпорتنих операцій.

8.3. Податок на додану вартість при експорті.

8.4. Система пільг з податку на додану вартість при здійсненні зовнішньоекономічних операцій.

8.5. Контроль сплати податку на додану вартість.

Тема 9. Адміністрування акцизного податку.

9.1. Сутність та конструкція акцизного податку.

9.2. Акцизне оподаткування зовнішньоторговельних операцій.

9.3. Контроль сплати акцизного податку.

9.4. Митне адміністрування транзиту підакцизних товарів.

Тема 10. Адміністрування мита.

10.1. Види і ставки мита.

10.2. Специфіка адміністрування особливих видів мита.

10.3. Пільгове оподаткування митом.

Тема 11. Митний контроль та інші митні процедури.

11.1. Загальні принципи митного контролю.

11.2. Організація митного контролю.

11.3. Митне оформлення.

11.4. Справляння митних податків і зборів.

Перелік практичних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Методи навчання та викладання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких:

лекції проблемного характеру за темами «Соціальні аспекти митної політики», «Митна політика в системі державного регулювання економіки», «Митна політика в контексті євроінтеграції»;

міні-лекції за темами «Митна служба», «Митна вартість», «Митний кордон України», «Митна вартість»;

робота в малих групах при виконанні завдання «Митні процедури та митні формальності»;

семінари-дискусії за темами «Особливості митного регулювання в ЄС», «Митна політика США і Канади», «Світова Організація Торгівлі та національна митна політика»;

презентації під час захисту наукових робіт студентів за темою «Стратегічні аспекти митної політики держав»;

ділова гра за темою «Тарифні та нетарифні інструменти митної політики України».

Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які

згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні, лабораторні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою.

Контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів, мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати залік – 60 балів);

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового заліку у терміни, передбачені графіком навчального процесу, шляхом виставлення сумарної кількості балів за результатами поточного контролю.

Поточний контроль включає оцінювання студентів під час:

лекцій – активна робота на парі (1 бал за кожне заняття) за умови засвоєння студентом теоретичного матеріалу, опитування, участі у дискусіях. Загальна кількість балів – 24;

практичних занять – активна робота на парі (1 бал за кожне заняття) за результатами тестового контролю студентів, роботи в малих групах; виконання практичних завдань (2 або 3 бали за завдання), письмова контрольна робота (15 балів за кожну контрольну роботу), творче завдання – 11 балів. Загальна кількість балів – 76.

Формами поточного оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

на лекційних заняттях:

опитування (0,5 бали за кожне опитування) передбачає ґрунтовні, розгорнуті відповіді студентів на питання, що відноситься до досліджуваного навчального матеріалу на лекційних заняттях. Питання опитування стимулюють студентів логічному мисленню, порівнювати, аналізувати, доводити, підбирати переконливі приклади, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, робити обґрунтовані висновки. Загальна кількість балів – 12;

участь у дискусіях (0,5 бали за кожну дискусію) передбачає обговорення студентами досліджуваного навчального матеріалу на лекційних заняттях. Загальна кількість балів – 12;

на практичних заняттях:

тестовий контроль (1 бал за кожний контроль). Протягом семестру на практичних заняттях студенти проходять 14 тестових контролів у системі ПНС. Загальна кількість балів – 14;

робота в малих групах (3 бали за роботу у малих групах в рамках ділової гри). Протягом семестру на практичних заняттях студенти приймають участь у ділових іграх за вказаною тематикою. Загальна кількість балів – 3;

доповіді за обраною тематикою (1 бал за доповідь). Доповідь повинна містити постановку проблеми у загальному вигляді, аналіз основних досліджень, в яких започатковано розв'язання даної проблематики, виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів, висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Загальна кількість балів – 4;

презентації результатів доповіді (1 бал за презентацію). Презентація повинна мати в основі ключові положення, які повністю розкривають тему доповіді. Загальна кількість балів – 4;

творче завдання (11 балів). Максимальний бал ставиться за умови розкриття обраної теми завдання, виконання таких критеріїв під час виконання, як логіка, структура, стиль викладу матеріалу, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки. Загальна кількість балів – 11;

контрольна робота. Протягом семестру студенти пишуть дві підсумкові контрольні роботи. Максимальний бал за контрольну роботу – 15. Перша контрольна робота містить питання 1-4 тем навчальної дисципліни, друга – питання 5-10 тем навчальної дисципліни. Структура контрольної роботи: два теоретичних питання (максимальний бал 3 за кожне питання), три практичних завдання (максимальний бал 3 за кожне завдання). Загальна кількість балів – 30.

Порядок оцінювання самостійної роботи – перевірка домашнього завдання під час практичних занять (2 бали за кожне завдання) за умови виконання змістовної доповіді та

презентації за заданою тематикою, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом. Загальна кількість балів – 10;

Підсумковий контроль з дисципліни "Митна політика" проводиться у формі заліку, який полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу та на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на лекційних та практичних заняттях та самостійної роботи.

Підсумкова кількість балів з навчальної дисципліни (максимум 100 балів), визначається як сума (проста) балів за результати успішності студента при поточному контролі, включаючи підсумкові контрольні роботи.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих за підсумкові контрольні роботи, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни. У випадку отримання менше 60 балів студент обов'язково здає залік після закінчення екзаменаційної сесії у встановлений деканом факультету термін, але не пізніше двох тижнів після початку семестру. У випадку повторного отримання менше 60 балів декан факультету призначає комісію у складі трьох викладачів на чолі із завідувачем кафедри та визначає термін перескладання заліку, після чого приймається рішення відповідно до чинного законодавства: "зараховано" – студент продовжує навчання за графіком навчального процесу, а якщо "не зараховано", тоді декан факультету пропонує студенту повторне вивчення навчальної дисципліни протягом наступного навчального періоду самостійно.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС".

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Навчальний тиждень	Форми навчання		Оцінка рівня сформованості компетентностей	
				Форми контролю	МАХ бал
Змістовий модуль 1. Стратегічні аспекти митної політики держав					
ТЕМА 1. Сутність та зміст митної політики держави	1	Аудиторна робота			
		Лекція	Тема 1. Сутність та зміст митної політики держави	Активна робота на парі	1

		Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань. Обговорення теми: "Напрямки митної політики України"	Активна робота на парі	2	
		Самостійна робота				
	2	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань		
		Аудиторна робота				
		Лекція	Тема 1. Сутність та зміст митної політики держави	Активна робота на парі	2	
		Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань. Обговорення теми: "Реалізація митної політики"	Активна робота на парі	1	
Самостійна робота						
		Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Перевірка домашніх завдань		
ТЕМА 2. Митна політика як складова державної економічної політики	3	Аудиторна робота				
		Лекція	Тема 2. Митна політика як складова державної економічної політики	Активна робота на парі	1	
		Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань. Обговорення теми: "Моделі організації митної політики держави"	Активна робота на парі	2	
		Самостійна робота				
			Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань, презентація	2
	4	Аудиторна робота				
		Лекція	Тема 2. Митна політика як складова державної економічної політики	Активна робота на парі	2	
		Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань. Обговорення теми: "Тенденції розвитку митної політики України"	Активна робота на парі	1	
		Самостійна робота				
			Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Перевірка домашніх завдань	
ТЕМА 3. Моделі та інструментарій митної політики держави	5	Аудиторна робота				
		Лекція	Тема 3. Моделі та інструментарій митної політики держави	Активна робота на парі	1	
		Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань. Обговорення	Активна робота на	2	

		теми: "Інструменти митної політики"	парі		
		Самостійна робота			
		Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	
ТЕМА 4. Інституціональне та організаційне забезпечення митної політики	6	Аудиторна робота			
		Лекція	Тема 4. Інституціональне та організаційне забезпечення митної політики	Активна робота на парі	2
		Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань. Обговорення теми: "Функції митних органів у сучасних умовах"	Активна робота на парі	1
		Самостійна робота			
		Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Перевірка домашніх завдань, презентація	2
ТЕМА 5. Митна політика в умовах глобалізації	Аудиторна робота				
	7	Лекція	Тема 5. Митна політика в умовах глобалізації	Активна робота на парі	1
		Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань. Обговорення теми: "Митна політика Європейського Союзу"	Активна робота на парі	2
		Самостійна робота			
		Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою	Перевірка домашніх завдань	
	8	Аудиторна робота			
		Лекція	Тема 5. Митна політика в умовах глобалізації	Активна робота на парі	2
		Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань. Обговорення теми: "Митна політика США та Канади"	Активна робота на парі, підсумкова контрольна робота за змістовним модулем 1	16
Самостійна робота					
	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до письмової контрольної роботи	Перевірка домашніх завдань		

Змістовий модуль 2. Митне адміністрування як форма реалізації митної політики				57	
Тема 6. Поняття та характеристика митного адміністрування	9	Аудиторна робота			
		Лекція	Тема 6. Поняття та характеристика митного адміністрування	Активна робота на парі	1
		Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань. Обговорення теми: " Місце адміністрування податків і зборів митними органами в системі митної справи"	Активна робота на парі	2
		Самостійна робота			
		Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Перевірка домашніх завдань, презентація	2
Тема 7. Митна вартість та порядок її визначення	10	Аудиторна робота			
		Лекція	Тема 7. Митна вартість та порядок її визначення	Активна робота на парі	2
		Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань. Обговорення теми: "Методи визначення митної вартості"	Активна робота на парі	1
		Самостійна робота			
	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Перевірка домашніх завдань		
	11	Аудиторна робота			
		Лекція	Тема 7. Митна вартість та порядок її визначення	Активна робота на парі	1
		Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань. Обговорення теми: "Перелік документів, які підтверджують заявлену митну вартість товарів"	Активна робота на парі	2
		Самостійна робота			
	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Перевірка домашніх завдань		
Тема 8. Адміністрування податку на додану вартість	12	Аудиторна робота			
		Лекція	Тема 8. Адміністрування податку на додану вартість	Активна робота на парі	2
		Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань. Обговорення теми: "Система електронного адміністрування ПДВ"	Активна робота на парі	1

		Самостійна робота			
		Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Перевірка домашніх завдань, презентація	2
Тема 9. Адміністрування акцизного податку	13	Аудиторна робота			
		Лекція	Тема 9. Адміністрування акцизного податку	Активна робота на парі	1
		Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань. Обговорення теми: "Порядок та особливості адміністрування акцизного податку з товарів, що ввозяться в Україну"	Активна робота на парі	2
		Самостійна робота			
		Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Перевірка домашніх завдань	
Тема 10. Адміністрування мита	14	Аудиторна робота			
		Лекція	Тема 10. Адміністрування мита	Активна робота на парі	2
		Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань. Обговорення теми: "Мито, його види та ставки"	Активна робота на парі	1
		Самостійна робота			
		Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Перевірка домашніх завдань	
Тема 11. Митний контроль та інші митні процедури	15	Аудиторна робота			
		Лекція	Тема 11. Митний контроль та інші митні процедури	Активна робота на парі	1
		Практичне заняття	Розв'язання практичних завдань. Обговорення теми: "Форми митного контролю"	Активна робота на парі	2
		Самостійна робота			
	Підготовка до занять	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття	Перевірка домашніх завдань, презентація	3	
	16	Аудиторна робота			
		Лекція	Тема 11. Митний контроль та інші митні процедури	Активна робота на парі	2
Практичне заняття		Виконання творчого завдання	Підсумкова контрольна	16	

		Письмова контрольна робота за змістовним модулем 2	робота за змістовним модулем 2	
	Самостійна робота			
	Підготовка до занять	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою, оформлення творчого завдання	Перевірка домашніх завдань, творче завдання	11
Загальна максимальна кількість балів по дисципліні				100

Рекомендована література

Основна

1. Гуцул, І. А. Митна політика зарубіжних країн : навч. посіб. / І. А. Гуцул. - Тернопіль : ТНЕУ, 2018. - 198 с.
2. Дубініна А. А. Митна справа : підручник / А. А. Дубініна, С. В. Сорокіна, О. І. Зельніченко. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 320 с
3. Мартинюк В. П. Митна система та економічна безпека держави: теорія і методологія : монографія / В. П. Мартинюк. – К. : Астон, 2010. – 256 с.
4. Сучасний стан та перспективи розвитку митних правовідносин в Україні: колективна монографія / за заг. ред. Д.В. Приймаченка. – Дніпро : Видавничий дім «Гельветика», 2018. – 272 с.

Додаткова

5. Іванов С. Принципи державної митної політики в Україні: поняття, зміст і критерії класифікації // Фінансове право. – 2018 – № 10. – С. 179 – 185.
6. Мужев О. О. Модель розвитку митної політики в Україні в контексті розвитку економічних процесів // Причорноморські економічні студії. – 2018. – № 27. С. 167 – 172.
7. Павлович-Сенета Я.П. Загальна характеристика й історичні форми державної політики у сфері державної митної справи / Я. П. Павлович-Сенета // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. – 2017. – Випуск 4. – С. 254 – 262.

Інформаційні ресурси

7. Про Митний тариф України: Закон України від 04.06.2020 № 674-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-20#Text>
8. Митний кодекс України від 13.03.2012 року № 4495-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
9. Податковий кодекс України від 2.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
10. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця : навчальна дисципліна «Митна політика» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=7789>.